

POVARA BOLILOR CARDIOVASCULARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Tatiana Cțitor

(Conducător științific: Galina Obreja, dr. șt. med., conf. univ., Catedra de medicină socială și management sanitar)

Introducere. Bolile cardiovasculare (BCV) sunt cauza principală de deces, în special deces prematur, și de dizabilitate.

Scopul lucrării. Evaluarea epidemiei bolilor cardiovasculare în Republica Moldova.

Material și metode. Studiu descriptiv. Baze de date online, lucrări științifice, date statistice cu privire la BCV și factorii lor de risc principali. Analiza evoluției epidemiei BCV în ultimii 10 ani în Republica Moldova în baza datelor statistice naționale și regionale disponibile.

Rezultate. BCV au fost responsabile de mai mult de jumătate din toate decesele înregistrate anual și mai mult de un sfert din decesele înregistrate la vârsta aptă de muncă, precum și de o cincime din cazurile de dizabilitate primară. Rata standardizată a mortalității (RSM) a prezentat o tendință de scădere în ultimii 10 ani, dar este de două ori mai mare în comparație cu RSM la nivel regional și de 1,5 ori mai mare în comparație cu cea din România. Mai mult de 70% din cazurile de BCV s-au asociat cu hipertensiunea arterială. În anul 2017, boala ischemică a inimii și accidentul vascular cerebral (două BCV principale) au condus la pierderea a 6664,5 ani de viață sănătoasă (DALY) la 100 mii de locuitori, de 1,3 ori mai mult decât în România. Șapte din cei zece factorii de risc cu cea mai mare contribuție la povara bolii (DALY) în Republica Moldova – tensiunea arterială crescută, regimul alimentar nesănătos, tutunul, supragreutatea și obezitatea, consumul de alcool, hiperglicemia și hipercolesterolemia – sunt factori de risc principali pentru BCV.

Concluzii. (1) BCV sunt cauza principală de deces, inclusiv deces prematur. (2) BCV și factorii lor de risc principali contribuie la pierderea celor mai mulți ani de viață sănătoasă.

Cuvinte cheie: boli cardiovasculare, factori de risc, povara bolii.

THE BURDEN OF CARDIOVASCULAR DISEASES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Tatiana Cțitor

(Scientific adviser: Galina Obreja, PhD, assoc. prof., Chair of social medicine and health management)

Introduction. Cardiovascular diseases (CVDs) are the main cause of death, especially premature death, and disability.

Objective of the study. To assess the epidemics of cardiovascular diseases in the Republic of Moldova.

Material and methods. Descriptive study. Online databases, scientific papers, statistical data on CVDs and their main risk factors. Analysis of the CVD epidemics evolution during the last 10 years in the Republic of Moldova based on national and regional available statistical data.

Results. CVDs were responsible for more than half of all deaths registered annually and more than a quarter of deaths registered at working age, as well as for one fifth of cases of primary disability. Standardised death rate (SDR) showed a decreasing trend over the past 10 years, but it was twice as high compared to regional SDR and 1.5 times higher compared to that of Romania. More than 70% of CVD cases have been associated with hypertension. In 2017, ischemic heart disease and stroke (two main CVDs) led to a loss of 6664.5 healthy life years (DALY) per 100,000 inhabitants, 1.3 times more than in Romania. Seven out of ten risk factors with the largest contribution to the burden of disease in the Republic of Moldova – are the main risk factors for CVDs, namely: high blood pressure, unhealthy diet, tobacco, overweight and obesity, alcohol consumption, hyperglycaemia and hypercholesterolemia.

Conclusions. (1) CVDs are the main cause of death, including premature death. (2) CVDs and their main risk factors contribute to the loss of the most of healthy life years.

Key words: cardiovascular diseases, risk factors, disease burden.